

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวน: ศึกษากรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 7-8 มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวน ศึกษาหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการดำเนินการกับภิกษุสงฆ์ที่กระทำผิดในทางอาญา ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2535 ศึกษาความเหมาะสมของหลักเกณฑ์ การดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ในทางปฏิบัติของพนักงานสอบสวน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงให้การดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ ที่กระทำผิดทางอาญาของพนักงานสอบสวนให้มีมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

แนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ แนวคิดเรื่องการดำเนินคดีอาญา แนวคิดเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แนวคิดเรื่องการคบค้าสมาคม แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น แนวคิดเรื่องการบวชเรียน และแนวคิดเรื่องความเชื่อเรื่องบุญและบาปในพุทธศาสนา ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย และทฤษฎีการควบคุมทางสังคม

สมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้มี 9 ข้อ ดังนี้

1. พนักงานสอบสวนที่มีอายุมาก จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่มีอายุน้อย
2. พนักงานสอบสวนที่มีการศึกษาสูง จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่า พนักงานสอบสวนที่มีการศึกษาน้อย
3. พนักงานสอบสวนที่มีระยะเวลาในการทำงานนาน จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่มีระยะเวลาในการทำงานน้อย
4. พนักงานสอบสวนที่มียศสูง จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่มียศต่ำ
5. พนักงานสอบสวนที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภิกษุสงฆ์มาก จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภิกษุสงฆ์น้อย
6. พนักงานสอบสวนที่ไม่เคยคบค้าสมาคมกับภิกษุสงฆ์ จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์น้อยกว่า พนักงานสอบสวนที่เคยคบค้าสมาคมกับภิกษุสงฆ์

7. พนักงานสอบสวนที่มีความเห็นเกี่ยวกับภิกษุสงฆ์ในด้านบวก จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์น้อยกว่า พนักงานสอบสวนที่มีความเห็นเกี่ยวกับภิกษุสงฆ์ในด้านลบ

8. พนักงานสอบสวนที่เคยบวชเรียน จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์น้อยกว่า พนักงานสอบสวนที่ไม่เคยบวชเรียน

9. พนักงานสอบสวนที่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาป จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์น้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่ไม่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาป

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวน: ศึกษากรณีกองบังคับการตำรวจนครบาล 7-8 เป็นการศึกษาในรูปแบบของการวิจัยเชิงเอกสาร คือ การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา วารสาร วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาทางมานุษยวิทยา (Anthropological Field work) เป็นการศึกษาโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยผู้ศึกษานำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนที่มีประสบการณ์ในการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ผู้กระทำผิดในทางอาญา จำนวน 20 นาย

สรุปผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 20 คนแบบเจาะลึกแล้ว ทำให้ได้ข้อมูลทั่วไปในด้านต่าง ๆ ดังนี้

อายุ

สมมติฐานข้อที่ 1: พนักงานสอบสวนที่มีอายุมาก จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่มีอายุน้อย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 20 คน พบว่า ผู้ให้ข่าวสำคัญที่มีอายุมากมีจำนวน 15 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 คนที่ 2 คนที่ 3 คนที่ 5 คนที่ 7 คนที่ 8 คนที่ 9 คนที่ 10 คนที่ 12 คนที่ 13 คนที่ 14 คนที่ 15 คนที่ 16 คนที่ 17 คนที่ 18

ผู้ให้ข่าวสำคัญที่มีอายุน้อย มีจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 4 คนที่ 6 คนที่ 11 คนที่ 19 คนที่ 20

เมื่อคิดค่าเฉลี่ยผลของอายุ ที่มีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวน ได้ค่าเฉลี่ย 58.5 ผู้วิจัยจึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 1 นี้ที่ว่า พนักงานสอบสวนที่มีอายุมาก จะมีผลต่อการดำเนินคดีอาญามากกว่าพนักงานสอบสวนที่มีอายุน้อย

การศึกษา

สมมติฐานข้อที่ 2: พนักงานสอบสวนที่มีการศึกษาสูง จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่มีการศึกษาดำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 20 คน พบว่า ผู้ให้ข่าวสำคัญที่มีการศึกษาสูงมีจำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 คนที่ 8 คนที่ 14 คนที่ 16 คนที่ 17 คนที่ 20

ผู้ให้ข่าวสำคัญที่มีการศึกษาน้อยมีจำนวน 14 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญ คนที่ 2 คนที่ 3 คนที่ 4 คนที่ 5 คนที่ 6 คนที่ 7 คนที่ 9 คนที่ 10 คนที่ 11 คนที่ 12 คนที่ 13 คนที่ 15 คนที่ 18 คนที่ 19

ถึงแม้ว่าผู้ให้ข่าวสำคัญจะมีการศึกษาสูงหรือการศึกษาดำ แต่ผู้ให้ข่าวสำคัญทุกคนก็ยอมรับว่าคดีว่าการดำเนินคดีอาญากับบุคคลธรรมดาหรือเป็นภิกษุสงฆ์ก็ตามย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงพยานหลักฐานที่พนักงานสอบสวนมีอยู่การดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ย่อมเป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาจรรยาบรรณในการปฏิบัติงาน การศึกษาจึงไม่ค่อยส่งผลต่อการดำเนินคดี

เมื่อคิดค่าเฉลี่ยของผลการศึกษา ที่มีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวน ได้ค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 48.0 ผู้วิจัย จึงปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 2 นี้ที่ว่า พนักงานสอบสวนที่มีการศึกษาสูง จะมีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่มีการศึกษาดำ

ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่งานด้านสอบสวน

สมมติฐานข้อที่ 3: พนักงานสอบสวนที่มีระยะเวลาในการทำงานนาน จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่มีระยะเวลาในการทำงานน้อย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 20 คน พบว่า ผู้ให้ข่าวสำคัญที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่งานด้านสอบสวนนาน มีจำนวน 8 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 คนที่ 2 คนที่ 8 คนที่ 9 คนที่ 14 คนที่ 15 คนที่ 16 คนที่ 18

ผู้ให้ข่าวสำคัญที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่งานด้านสอบสวนน้อย มีจำนวน 12 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 3 คนที่ 4 คนที่ 5 คนที่ 6 คนที่ 7 คนที่ 10 คนที่ 11 คนที่ 12 คนที่ 13 คนที่ 17 คนที่ 19 คนที่ 20

เมื่อคิดค่าเฉลี่ยผลของระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวน ได้ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 52.1 ผู้วิจัยจึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า พนักงานสอบสวนที่มีระยะเวลาในการทำงานนาน จะมีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่มีระยะเวลาในการทำงานน้อย

ชั้นยศ

สมมติฐานข้อที่ 4: พนักงานสอบสวนที่มียศสูง จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่มียศต่ำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 20 คน พบว่า ผู้ให้ข่าวสำคัญที่มียศสูง มีจำนวน 13 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 คนที่ 2 คนที่ 3 คนที่ 7 คนที่ 8 คนที่ 9 คนที่ 12 คนที่ 13 คนที่ 14 คนที่ 15 คนที่ 16 คนที่ 17 คนที่ 18

ผู้ให้ข่าวสำคัญที่มียศต่ำ มีจำนวน 7 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 4 คนที่ 5 คนที่ 6 คนที่ 10 คนที่ 11 คนที่ 19 คนที่ 20

เมื่อคิดค่าเฉลี่ยผลของชั้นยศ ที่มีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวน ได้ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 54.9 ผู้วิจัยจึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่าพนักงานสอบสวนที่มียศสูงจะมีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่มียศต่ำ

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

สมมติฐานข้อที่ 5: พนักงานสอบสวนที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมาก จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 20 คน พบว่า ผู้ให้ข่าวสำคัญที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารตั้งแต่ 4 วันต่อหนึ่งสัปดาห์ ผู้ให้ข่าวสำคัญคิดว่าตนเองมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมาก มีจำนวน 16 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 คนที่ 2 คนที่ 3 คนที่ 6 คนที่ 7 คนที่ 8 คนที่ 9 คนที่ 12 คนที่ 13 คนที่ 14 คนที่ 15 คนที่ 16 คนที่ 17 คนที่ 18 คนที่ 19 และคนที่ 20

ผู้ให้ข่าวสำคัญคิดว่าตนเองมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อย มีจำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 4 คนที่ 5 คนที่ 10 และคนที่ 11

เมื่อคิดค่าเฉลี่ยผลของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ที่มีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวน ได้ค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 58.3 ผู้วิจัยจึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 5 นี้ที่ว่า

พนักงานสอบสวนที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารมาก จะมีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อย

การคบค้าสมาคม

สมมติฐานข้อที่ 6: พนักงานสอบสวนที่ไม่เคยคบค้าสมาคมกับภิกษุสงฆ์ จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่เคยคบค้าสมาคม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 20 คน พบว่า ผู้ให้ข่าวสำคัญไม่เคยรู้จักกับภิกษุสงฆ์ มีจำนวน 14 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 คนที่ 2 คนที่ 4 คนที่ 6 คนที่ 7 คนที่ 8 คนที่ 11 คนที่ 12 คนที่ 13 คนที่ 14 คนที่ 15 คนที่ 17 คนที่ 18 และคนที่ 20

ผู้ให้ข่าวสำคัญที่เคยรู้จักกับภิกษุสงฆ์ มีจำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 3 คนที่ 5 คนที่ 9 คนที่ 10 คนที่ 16 และคนที่ 19

เมื่อคิดค่าเฉลี่ยผลของการคบค้าสมาคม ที่มีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวน ได้ค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 52.1 ผู้วิจัยจึงยอมรับสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ว่าพนักงานสอบสวนที่ไม่เคยคบค้าสมาคมกับภิกษุสงฆ์ จะมีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่าพนักงานสอบสวนที่เคยคบค้าสมาคม

ความคิดเห็นต่อภิกษุสงฆ์ในพุทธศาสนา

สมมติฐานข้อที่ 7: พนักงานสอบสวนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภิกษุสงฆ์ในด้านบวก จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์มากกว่า พนักงานสอบสวนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภิกษุสงฆ์ในด้านลบ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 20 คน พบว่า ผู้ให้ข่าวสำคัญที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภิกษุสงฆ์ในด้านบวก มีจำนวน 4 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 8 คนที่ 10 คนที่ 11 และคนที่ 16

ผู้ให้ข่าวสำคัญที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภิกษุสงฆ์ในด้านลบ มีจำนวน 16 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญ คนที่ 1 คนที่ 2 คนที่ 3 คนที่ 4 คนที่ 5 คนที่ 6 คนที่ 7 คนที่ 9 คนที่ 12 คนที่ 13 คนที่ 14 คนที่ 15 คนที่ 17 คนที่ 18 คนที่ 19 และคนที่ 20

ถึงแม้ว่าผู้ให้ข่าวสำคัญ จะมีความคิดเห็นต่อภิกษุสงฆ์ผู้กระทำผิดทั้งในด้านลบ และในด้านบวก แต่ผู้ให้ข่าวสำคัญทุกคนก็พยายามปฏิบัติงานของตน โดยปราศจากอคติหรือความ

ลำเอียงใด ๆ ต่อผู้กระทำผิด เพื่อรักษาจรรยาบรรณของการปฏิบัติงานของตน ผู้ให้ข่าวสำคัญทุกคนจึงพยายามไม่นำความคิดเห็นส่วนตัวมาใช้ประกอบในการปฏิบัติงาน ความคิดเห็นต่อตัวผู้กระทำผิดจึงไม่ค่อยส่งผลต่อการดำเนินคดี

เมื่อคิดค่าเฉลี่ยผลของความคิดเห็นมีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวน ได้ค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 45.7 ผู้วิจัยจึงปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 7 ที่ว่า พนักงานสอบสวนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภิกษุสงฆ์ในด้านบวก จะมีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์น้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภิกษุสงฆ์ในด้านลบ

การบวชเรียนในพุทธศาสนา

สมมติฐานข้อที่ 8: พนักงานสอบสวนที่เคยบวชเรียนมาก่อน จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์น้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่ไม่เคยบวชเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 20 คน พบว่าผู้ให้ข่าวสำคัญที่เคยบวชเรียนในพุทธศาสนา มีจำนวน 15 คน ได้แก่ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 คนที่ 2 คนที่ 4 คนที่ 5 คนที่ 8 คนที่ 9 คนที่ 11 คนที่ 12 คนที่ 14 คนที่ 15 คนที่ 16 คนที่ 17 คนที่ 18 คนที่ 19 คนที่ 20

ผู้ให้ข่าวสำคัญที่ไม่เคยบวชเรียนมีจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 3 คนที่ 6 คนที่ 7 คนที่ 10 คนที่ 13

ถึงแม้ว่าผู้ให้ข่าวสำคัญ จะเคยบวชเรียนในพุทธศาสนา แต่การบวชเป็นการบวชเพื่อทดแทนบุญคุณบิดามารดา บวชตามประเพณี แต่การดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์นั้น เป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่ต้องปฏิบัติเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยแก่ประชาชน การเคยบวชหรือไม่เคยบวชเรียนมาก่อนนั้น จึงไม่ส่งผลต่อการดำเนินคดี

เมื่อคิดค่าเฉลี่ยผลของการบวชเรียนในพุทธศาสนา ที่มีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวน ได้ค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 48.5 ผู้วิจัยจึงปฏิเสธสมมติฐานข้อที่ 8 ที่ว่า พนักงานสอบสวนที่เคยบวชเรียน จะมีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์น้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่ไม่เคยบวชเรียน

ความเชื่อเรื่องบุญและบาปในพุทธศาสนา

สมมติฐานข้อที่ 9: พนักงานสอบสวนที่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาป จะดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์น้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่ไม่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาป

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ให้ข่าวสำคัญทั้ง 20 คน พบว่า ผู้ให้ข่าวสำคัญที่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาปในพุทธศาสนา มีจำนวน 19 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 1 คนที่ 2 คนที่ 3 คนที่ 4 คนที่ 5 คนที่ 6 คนที่ 7 คนที่ 8 คนที่ 10 คนที่ 11 คนที่ 12 คนที่ 13 คนที่ 14 คนที่ 15 คนที่ 16 คนที่ 17 คนที่ 18 คนที่ 19 คนที่ 20

ผู้ให้ข่าวสำคัญที่ไม่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาปในพุทธศาสนา มีจำนวน 1 คน ได้แก่ ผู้ให้ข่าวสำคัญคนที่ 9

ถึงแม้ผู้ให้ข่าวสำคัญจะมีความเชื่อเรื่องบุญและบาปในพุทธศาสนา แต่เป็นเรื่องความเชื่อเฉพาะส่วนบุคคลเป็นความศรัทธาต่อหลักคำสอนของพุทธศาสนา เพราะผู้นับถือพุทธศาสนาย่อมมีความเชื่อว่าเป็นเรื่องดี ทำช่วยยอมได้ชั่ว แต่การดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวนนั้นเป็นอำนาจทางกฎหมาย ผู้ให้ข่าวสำคัญทุกคนจึงไม่นำเอาความเชื่อเรื่องบุญและบาปมาใช้ประกอบในการปฏิบัติงาน ความเชื่อเรื่องบุญและบาปจึงไม่ส่งผลต่อการดำเนินคดี

เมื่อคิดค่าเฉลี่ยผลของความเชื่อเรื่องบุญและบาปในพุทธศาสนา ที่มีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวน ได้ค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 47.8 ผู้วิจัยจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ พนักงานสอบสวนที่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาป จะมีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์น้อยกว่าพนักงานสอบสวนที่ไม่มีความเชื่อเรื่องบุญและบาป

ปัญหาที่พบในการวิจัย

1. การสร้างแบบสอบถาม เนื่องจากงานวิจัยแนวนี้ ยังไม่ค่อยมีผู้ศึกษามากนักทำให้ผู้วิจัยต้องใช้เวลาในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เพื่อสร้างแบบสอบถามโดยใช้ระยะเวลาสั้น

2. เกิดจากข้อมูลแบบสัมภาษณ์ เนื่องจากหัวข้อในการวิจัยเรื่องนี้ยังไม่มีการทำวิจัยที่แพร่หลายประกอบกับพนักงานสอบสวนที่มีประสบการณ์ในการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ แต่ละท่านมีประสบการณ์ไม่มากนัก ทำให้กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเกิดความไม่แน่ใจในการให้ข้อมูล ทำให้ข้อมูลขาดความสมบูรณ์

3. เกิดจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานสอบสวน ซึ่งไม่มีเวลาในการให้ข้อมูลกับผู้ทำวิจัย หลังจากที่ถูกผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือถึงผู้บังคับการประจำสถานีตำรวจแล้ว เมื่อทราบว่าเป็นการขอความร่วมมือเพื่อขอข้อมูลทำวิจัย พนักงานสอบสวนมักให้การปฏิเสธโดยบอกว่าไม่มี

เวลาเพราะต้องปฏิบัติงาน และเวลาในการเข้าพบพนักงานสอบสวนมีเวลาที่ไม่แน่นอน ทำให้ผู้วิจัย ต้องใช้ความอดทนเพื่อขอความร่วมมือกับพนักงานสอบสวนในแต่ละสถานี

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ในส่วนของ การดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวนนั้น จากการศึกษาที่ผ่านมา มีปัญหาในการดำเนินการกับพระภิกษุสงฆ์ในแต่ละขั้นตอนที่แตกต่างกันซึ่งจะได้เสนอแนะตามลำดับดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์ของพนักงานสอบสวน ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 7-8 เท่านั้น ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเรื่องเดียวกัน แต่เก็บข้อมูลจากพนักงานสอบสวนในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาลอื่น และในระดับสถานีตำรวจภูธร
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่นที่มีผลต่อการดำเนินคดีอาญากับภิกษุสงฆ์
3. ควรศึกษาวิเคราะห์ กฎหมายพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2535 กับสภาพการบังคับใช้กฎหมายกับภิกษุสงฆ์ไทยในสังคมปัจจุบัน
4. ควรศึกษาวิเคราะห์บทลงโทษของคณะสงฆ์ กับประสิทธิผลของการยับยั้งการกระทำผิดซ้ำของภิกษุสงฆ์
5. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการประพฤติผิดของภิกษุสงฆ์ในสภาพสังคมปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2535 ให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติในการจับกุม ตรวจค้น สอบสวนภิกษุสงฆ์ที่กระทำผิดอาญาในฐานที่เหมาะสม และกำหนดวิธีการในการสละสมณเพศ หรือสึกให้มีความชัดเจนเป็นไปในแนวทางเดียวกัน
2. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ควรออกกฎหมายให้มีคณะกรรมการคณะสงฆ์ 1 ชุด เพื่อให้มีอำนาจในการเข้าจับกุมกับภิกษุสงฆ์ผู้กระทำผิดอาญาร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจ และมีอำนาจร่วมในการวินิจฉัยว่า เห็นควรดำเนินคดีกับภิกษุสงฆ์โดยวิธีการให้สึกก่อนหรือไม่ หรือเห็นควรให้ดำเนินคดีอาญาโดยไม่ต้องสึกก่อนเพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกันในการดำเนินคดีอาญา ทั้งนี้ เพื่อให้สิทธิเท่าเทียมกันทางกฎหมาย

3. ควรแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2505 แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.2535 ให้นำหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเริ่มต้นคดี แจ้งเรื่องราว รายละเอียดข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายไปยังมหาเถรสมาคมหรือหน่วยงานของฝ่ายสงฆ์ให้ทราบ เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการทางพระวินัยฝ่ายสงฆ์มารับทราบข้อมูล เพื่อนำไปพิจารณาดำเนินการทางพระวินัยตามกฎหมายมหาเถรสมาคมโดยเร็ว

4. ควรให้คณะสงฆ์เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาว่า เห็นควรให้ภิกษุสงฆ์กระทำผิดอาญาสักหรือเห็นควรดำเนินคดีอาญาตามกฎหมายโดยไม่ต้องสั่ง โดยมีคณะกรรมการของคณะสงฆ์ 1 ชุด และมีกฎหมายรองรับให้เป็นเจ้าพนักงานของรัฐ เข้ามาประสานงานกับตำรวจ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อเจ้าหน้าที่

5. ควรมีกฎหมายเพื่อรองรับเจ้าหน้าที่ หรือเจ้าพนักงานให้สามารถตรวจสอบภิกษุสงฆ์ผู้ต้องสงสัยว่ากระทำผิดอาบัติที่รุนแรง แม้ที่ไม่ผิดกฎหมายอาญา

6. ควรมีการจัดเก็บประวัติ สถิติของผู้กระทำผิดเป็นสัดส่วน เพื่อง่ายต่อการตรวจสอบ และในกรณีมีความผิดแม้เพียงเล็กน้อยทำนองเดียวกันอีกหลายครั้ง เจ้าพนักงานสามารถดำเนินการตามกฎหมายได้ เสมือนกระทำผิดขั้นร้ายแรง

7. ควรมีผู้มีความรู้ ความชำนาญทางด้านกฎหมาย ถวายคำแนะนำให้แก่ภิกษุสงฆ์ผู้เป็นเจ้าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะเพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้กระทำผิดตามรัฐธรรมนูญ เพื่อมิให้กระทำเกินกว่าเหตุอันก่อให้เกิดการฟ้องร้องในภายหลัง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย